

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobkyně: **L. H.**, zastoupené Mgr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph.D., advokátem se sídlem Brno, Bašty 2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2005 č. j. 55 Az 278/2004 - 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 11. 2004 č. j. OAM-3122/VL-20-19-2004 nebyl žalobkyni (dále i „stěžovatelka“) udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění platném v době rozhodování ve věci (dále jen „zákon o azylu“), současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona. Žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu žalobkyně jsou problémy rodinného charakteru, problémy s bydlením, nemožnost získat ve vlasti

zaměstnání, obavy z možného jednání matky v souvislosti s výchovou jejího dítěte a dále snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. Žádost žalobkyně žalovaný správní orgán posuzoval na pozadí informací, které shromáždil ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Žalovaný konstatoval, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod dle ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Jako důvody žádosti o udělení azylu žalobkyně během správního řízení uváděla problémy s matkou kvůli svému těhotenství, skutečnost, že nemá manžela, a že nemohla ve vlasti nalézt pracovní uplatnění. Ztížená možnost nalézt si zaměstnání byla dle žalovaného způsobena nedokončeným vzděláním žalobkyně a její graviditou, nedostatek finančních prostředků pak zapříčinil nemožnost získání samostatného bydlení, poté co ji matka vyhnala z domu. V této souvislosti žalobkyně sama prohlásila, že i ostatní obyvatelé Ukrajiny se potýkali se stejnými potížemi. Žalovaný dospěl k závěru, že uváděné skutečnosti nelze podřadit důvodům zakládajícím nárok na udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně také vyslovila obavy v případě návratu do vlasti z jednání své matky ohledně výchovy jejího dítěte dle křesťanského náboženského vyznání, když žalobkyně je islámského vyznání, a dle této víry chce vychovávat i své dítě. Dle žalovaného by případné problémy žalobkyně vznikly jen na základě neshod ve společném soužití s matkou a nelze je považovat za pronásledování ze strany státních orgánů ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Co se týče snahy žalobkyně o legalizaci pobytu žalovaný podotkl, že takovéto pohnutky nelze v žádném případě podřadit zákonným důvodům pro udělení azylu. Na základě údajů sdělených žalobkyní v průběhu správního řízení žalovaný nezjistil ani zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu a nedospěl k závěru, že by žalobkyně náležela k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu (jejich existenci tedy neshledal).

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 29. 9. 2005 č. j. 55 Az 278/2004 - 33 zamítl žalobu podanou žalobkyní proti citovanému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění rozsudku soud shrnul skutková a právní zjištění ve věci a mimo jiné uvedl, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu, nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu, nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů uvedených v zákoně o azylu. Aby mohl být žalobkyni udělen azyl dle ustanovení § 12 zákona o azylu, musí být prokázáno, že má obavu z pronásledování z důvodů v tomto ustanovení uvedených. Ve správním řízení o udělení azylu žalobkyně uváděla, že vlast opustila výhradně z důvodů rodinného charakteru a z toho vyplývajících problémů s bydlením, z důvodu nemožnosti získat ve vlasti zaměstnání, a výslovně prohlásila, že v současné době žádá o azyl proto, aby si tímto způsobem legalizovala pobyt v České republice. Krajský soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že v případě žalobkyně nejsou dány důvody, tak jak jsou taxativně stanoveny v ustanovení § 12 zákona o azylu. Jak dle soudu vyplývá z napadeného správního rozhodnutí, žalovaný podrobně vyložil, proč žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu. Pokud se jedná o neudělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu, soud uvedl, že na jeho udělení není právní nárok, a že žalovaný v rámci řádně provedeného správního uvážení nevyvodil žádné důvody pro udělení humanitárního azylu, krajský soud neshledal v postupu žalovaného žádné pochybení. Soud se rovněž ztotožnil s hodnocením žalovaného ohledně neexistence překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené správní rozhodnutí bylo vydáno ve shodě se zákonem a žalobu jako nedůvodnou zamítl dle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“).

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně podala stěžovatelka včas kasační stížnost. Stěžovatelka zastává názor, že žalovaný správní orgán i krajský soud se měly důkladněji zabývat tím, zda nejsou v jejím případě splněny podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka se domnívá, žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení, ve znění platném v době rozhodování ve věci (dále jen „správní řád“). V odůvodnění rozhodnutí žalovaného stěžovatelka postrádá přesvědčivou reakci na svou konkrétní osobní situaci a na osud osob nalézajících se v podobné situaci v jejím domovském státě, tedy svobodných matek. Stěžovatelka se dle svých slov potýká s nezáviděníhodnými poměry, neboť během pobytu v České republice se jí narodila dcera (dne 5. 12. 2004), která má po otci české občanství. Fakt, že je svobodnou matkou, stěžovatelce znemožňuje vrátit se na Ukrajinu, neboť ji zavrhl její rodina, a navíc jsou překážkou problémy spojené s její vírou, od kterých chce svoji dceru uchránit. Postup žalovaného shledává stěžovatelka nesprávným, nepřesvědčivým a nedostatečným, v jehož důsledku nastalo porušení ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka uvádí, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu a podmínky pro vztažení překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, když v jejím případě je jednoznačný rozpor s Úmluvou o právech dítěte. Stěžovatelka má za to, že krajský soud měl v předcházejícím řízení rozhodnutí žalovaného pro vytýkané vady zrušit. Stěžovatelka navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátit k dalšímu řízení, zároveň navrhuje přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Pokud stěžovatelka namítá požadavek na sjednocení rodiny se svoji nezletilou dceru, o níž tvrdí, že je českou státní občankou, pak proti tomuto tvrzení stojí žádost o udělení azylu, kterou za dítě stěžovatelka podala jako za občanku své země původu. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V podané kasační stížnosti stěžovatelka výslovně neoznačila zákonný důvod jejího podání, z obsahu kasační stížnosti však lze usuzovat, že byla podána z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy pro vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu, soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Stěžovatelka namítá porušení několika ustanovení správního řádu žalovaným a zejména uvádí, že se žalovaný nezabýval dostatečně tím, zda splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 případně § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud na základě správního spisu dospěl ke shodnému závěru jako krajský soud, a to že žalovaný se danou věcí zabýval svědomitě a odpovědně (v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 správního řádu), v rámci správního řízení provedl řádné dokazování, opatřil si dostatek podkladů pro rozhodnutí, přičemž vycházel zejména z tvrzení stěžovatelky uváděných v žádosti o udělení azylu ze dne 26. 10. 2004 a v pohovorech k této žádosti ze dne 5. 11. 2004 a 21. 11. 2004. Na základě opatřených podkladů zjistil žalovaný v souladu s ustanovením § 3 odst. 4 a § 32 odst. 1 správního řádu přesně a úplně

skutkový stav věci, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. Stěžovatelka uváděla, že Ukrajinu opustila z osobních důvodů, od roku 2002 dojížděla do České republiky za prací, naposledy se do vlasti vrátila v srpnu 2004 a byla těhotná, matka stěžovatelky ztropila povyk a poslala ji zpět do České republiky hledat si manžela. Dále stěžovatelka uvedla, že dítě čeká s českým přítelem, který se k ní však nezná, ona nemá kam jít, proto vstoupila do azylového řízení, pokud by se musela vrátit do vlasti, nemá kam jít a obává se matky. Stěžovatelka podrobněji popsala rodinné potíže, které je ji ve vlasti provázely (jednalo se zejména o problémy s matkou), rovněž měla problémy s nalezením zaměstnání a bydlením, obávala se i toho, že by jí matka zasahovala do výchovy dítěte, které by vedla ke křesťanské víře, když stěžovatelka se považuje za muslimku. Stěžovatelka také připustila, že o azyl žádá, aby si zde legalizovala pobyt, a že nikdy neměla potíže se státními orgány na Ukrajině. Dle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Z odůvodnění správního rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný se všemi těmito skutečnostmi řádně zabýval a dospěl ke správnému závěru, že stěžovatelkou uváděné důvody nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť stěžovatelka byla k opuštění vlasti (kde měla problémy rodinného a ekonomického charakteru) a k podání žádosti o udělení azylu (žádost podala, aby si zde legalizovala pobyt) vedena důvody azylově irelevantními. Rozhodnutí žalovaného vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci (ustanovení § 46 správního řádu) a jeho odůvodnění obsahuje v souladu s ustanovením § 47 odst. 3 správního řádu uvedení skutečností, které byly podkladem rozhodnutí, úvahy, kterými byl žalovaný veden při hodnocení jednotlivých důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval. Krajský soud tak zcela správně neshledal v daném správním řízení o udělení azylu stěžovatelkou vytýkané vady řízení a vyslovil s napadeným rozhodnutím žalovaného souhlas.

Co se týče námitky stěžovatelky, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou konstatuje, že na udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu není právní nárok, a že samotné správní rozhodnutí týkající se humanitárního azylu podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. V daném případě se stěžovatelka v rámci řízení o udělení azylu poskytnutí azylu dle § 14 zákona o azylu nedomáhala a žalovaný správní orgán rozhodující ve věci tak tuto možnost vážil jen z obecného hlediska, přičemž po posouzení osobní situace stěžovatelky a poměrů v zemi její státní příslušnosti jí humanitární azyl neudělil. Ke stejnému právnímu závěru ve věci dospěl v řízení o žalobě také krajský soud. Nejvyšší správní soud se s uvedenými závěry žalovaného a krajského soudu ztotožňuje, neboť stěžovatelkou nebyly v průběhu správního řízení a koneckonců ani přezkumného řízení soudního předestřeny žádné zásadní skutečnosti (nelze za ně bez přistoupení dalších okolností považovat ani narození dítěte), jež by mohly být považovány za hodné zvláštního zřetele.

V kasační stížnosti stěžovatelka také namítá, že je u ní dána překážka vycestování dle ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť její vycestování je v rozporu s Úmluvou o právech dítěte. Z předloženého soudního spisu ve věci vyplývá, že žaloba podaná proti správnímu rozhodnutí o neudělení azylu obsahuje pouze obecnou námitku stěžovatelky o tom, že splňuje zákonné podmínky minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, přičemž v průběhu celého řízení o žalobě nebylo citované tvrzení jakkoliv blíže upřesněno. Krajský soud proto vedl přezkum ohledně posouzení existence překážek vycestování žalovaným také jen v obecné rovině a ve svém rozsudku se s hodnocením žalovaného ztotožnil. Pokud tedy v kasační stížnosti stěžovatelka konkrétně uvádí, že v jejím případě je dána překážka vycestování dle ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, jde o skutečnost novou, uplatněnou až po vydání napadeného rozsudku krajského soudu, ke které nelze dle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. (ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží) v řízení o kasační stížnosti přihlížet.

Stejně tak nepřihlíží Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s. k tvrzením stěžovatelky v kasační stížnosti, že její dcera, narozená dne 5. 12. 2004, je českou státní občankou, a že odůvodnění rozhodnutí žalovaného postrádá přesvědčivou reakci na osud svobodných matek na Ukrajině, když tyto skutečnosti stěžovatelka neuvedla v rámci předcházejícího řízení o žalobě u krajského soudu.

Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou na okraj připomíná, že povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu dle zákona o azylu, jen tehdy, pokud žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v zákoně uvedené. Z žádného ustanovení zákona o azylu však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu, jež žadatel neuplatnil, a poté k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Na závěr Nejvyšší správní soud upozorňuje, že právní institut azylu nelze směšovat s instituty sloužícími k legalizaci pobytu cizinců na území České republiky, které jsou vymezeny například v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v platném znění.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud kasační stížnost podanou stěžovatelkou zamítl jako nedůvodnou dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

S přihlédnutím k ustanovení § 78b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

